

Aktivnosti , iskustva i planovi centara u provedbi
Projekta resocijalizacije

mr. sc. Đurđica Petran
Zagreb, 10. prosinca 2012.

Korisnici prava i usluga pri centrima

- * Skupine korisnika prava i usluga koje centar osigurava i pruža sukladno osnovnim zakonima , pravilnicima i protokolima temeljem kojih je definirana njegova djelatnost i postupanje (Zakon o socijalnoj skrbi, Obiteljski zakon,Zakon o sudovima za mladež ,Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji , drugi) vrlo su različite .
- * Korisnici su osobe svih dobnih skupina ,a u evidenciji i tretmanu centara nalaze se zbog vrlo različitih problema u svakodnevnom životu ,a pomoć su zatražile same ili je centar dobio prijavu prema kojoj je obavezan postupati.
- * Među njima su i ovisnici.

Korisnici- ovisnici (samo jedna od skupina)

- * Tijekom godina na različite načine dolazili u centar iskazujući različite probleme , npr. zato što :
- * žive u lošim materijalnim prilikama
- * imaju obiteljskih problema
- * roditelji imaju sumnje na ovisnost ili žive s dugogodišnjim ovisnikom i traže pomoć
- * dugogodišnji su ovisnici narušenog fizičkog i psihičkog zdravlja pod skrbništvom
- * maloljetni i mlađi punoljetni počinitelji kaznenih djela
- * drugo

Postupanje centra

- * Vrsta pomoći ovisniku ovisit će o osnovnom problemu zbog kojeg se pojavio u evidenciji centra (materijalna pomoć, savjetovanje, upućivanje na neki od tretmana u izvanbolničkim ili bolničkim uvjetima, uključivanje u neku od terapijskih zajednica, pomoć u odgoju i partnerskim odnosima , predlaganje odgojnih mjera, lišenje poslovne sposobnosti i drugo)
- * **Odluku o tome u pravilu donosi nadležni socijalni radnik koji je voditelj slučaja , a po potrebi se uključuju i drugi stručnjaci**

Uključivanje ovisnika u Projekt resocijalizacije od strane centara

- * Dvije faze:
- * 1. Imenovanje koordinatora i kontakt osoba za provedbu te početak provedbe s naglaskom na upućivanje na profesionalnu orijentaciju, stručno osposobljavanje i zapošljavanje- naglasak na suradnji sa Zavodima za zapošljavanje
- * 2. uključivanje u nastavak školovanja i suradnja s Ministarstvom obrazovanja i školama

Početna iskustva

- * Različito prihvaćanje obveza iz Projekta od strane stručnih radnika , ovisno o stavovima i dosadašnjim iskustvima u radu s ovisnicima te ostalim radnim obvezama .
- * Obveze su bolje prihvatili oni koji su imali pozitivan stav prema resocijalizaciji ovisnika općenito te su prihvatili Projekt kao dobrodošlu priliku i „alat” za vraćanje ovisnika u normalan život.
- * Različite uloge koordinatora i kontakt osoba (neposredni rad ili osoba s informacijama)

Različite uloge koordinatora i kontakt osoba

- * a) U nekim centrima RH koordinatori su neposredno radili s ovisnicima i ispunjavali sve obveze iz Projekta.
- * b) U drugim centrima koordinator je bio osoba dobro upoznata s obvezama iz Projekta , osoba koja će pohađati edukacije, sastanke, dostavljati obrasce i izvješća , a neposredno je s ovisnikom radio njegov nadležni socijalni radnik (uz suradnju s koordinatorom) .

Početak provedbe

- * No neovisno o tome svi stručni radnici u centrima upoznati su s obvezama iz Projekta, sudionicima u provedbi, osobama kojima se mogu obratiti pri Zavodu za zapošljavanje, a 2010. godine im je dostavljena dopuna Projekta koja se odnosila na nastavak školovanja i sklapanje ugovora o školovanju

Način prvog kontakta ovisnika s centrom

- * Telefonski kontakt ovisnika ili roditelja
- * Osobni dolazak po uputi :
- * Službe za izvanbolničko liječenje ovisnosti, obiteljskog liječnika
- * Terapijskih zajednica (uključujući i zajednice izvan RH)
- * Ustanova iz zatvorskog sustava
- * Zavoda za zapošljavanje
- * U većini slučajeva tome je prethodila usmena i pismena najava navedenih službi s dostavom obrazaca s podacima o ovisniku

Nastavak

- * Neki ovisnici ili njihovi roditelji su pronašli informacije o Projektu na internetu ili nešto o tome čuli od poznanika
- * Bilo je i onih koji su tražili informacije, dogovorili dolazak u centar ali se više nisu javili
- * Sve osobe koje su kontaktirale centar su na početku održavale apstinenciju no neke od njih su kasnije upale u recidiv.

Postupanje centra pri dolasku ovisnika

- * Prikupljanje podataka o željama i potrebama ovisnika (da li su već prije dolaska obavili profesionalno usmjeravanje ili završili neko osposobljavanje, ili koji razred srednje škole su završili , za što bi se željeli osposobljavati/školovati , žele li raditi , imaju li već neke mogućnosti i planove za to) .
- * Također se razgovaralo o njihovim drugim planovima i željama za budućnost te trenutačnim problemima.
- * Potom su im date sve dostupne informacija o Projektu te su upućivani u zavode za zapošljavanje radi uključivanja u neku od aktivnosti/programa zavoda.
- * Uz to pružana im je psihosocijalna podrška i , ovisno o svim utvrđenim okolnostima različiti oblici pomoći iz nadležnosti centra

nastavak

- * Na početku provedbe Projekta bilo i ponešto *šetanja* na relaciji centar –zavod zbog nedovoljne usuglašenosti uloga i načina postupanja (broj ovisnika nije bio veliki pa se nije moglo govoriti o stjecanju dnevne prakse)
- * Uspostavljanje kontakta s nadležnim osobama u zavodu i rješavanje nedoumica ili nesporazuma *u hodu* doprinijelo je učinkovitijem uključivanju ovisnika i Projekt (otvoren prostor i za poboljšanje suradnje)

Nastavak

- * Slično početnim poteškoćama u realizaciji aktivnosti sa zavodima za zapošljavanje bilo je i manjih ali riješenih poteškoća vezanih za nastavak školovanja nakon nadopune Projekta koji uključuje nastavak školovanja i sklapanje ugovora o školovanju.
- * Nekoliko osoba je uključeno u nastavak školovanje uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa , a neke nisu bile zainteresirane za ponuđeno.

Evidencija i dokumentacija

- * Propisane evaluacijske obrasce individualnih programa provedbe resocijalizacije centri su relativno redovito dostavljali Uredu , a izvješća o provedbi Projekta nadležnom Ministarstvu
- * Početne dileme stručnih radnika zbog obvezivanja centara da budu zaduženi za praćenje cijelog tijeka provedbe (zbog činjenice da dio ovisnika koji su ispunjavali uvjete za uključivanje u Projekt nisu nikada ranije bili u tretmanu centra) razriješene su relativno brzo .

Konkretna iskustva i poteškoće u provedbi Projekta

- * Od strane ovisnika:
- * telefonski kontakt ili osobni **jednokratni** dolazak u centar
- * nepoštivanje dogovora (najčešće nakon svih informacija i dogovora za odlazak u zavod za zapošljavanje *priča završava*), neodazivanje na dogovore u centar osim onih koji su korisnici nekih prava ili očekuju različite oblike pomoći u centru
- * neodlazak u nadležnu službu za prevenciju ovisnosti
- * traženje nemogućeg

Dalje

- * Od strane stručnih radnika u centru :
- * preopterećenost poslovima (uz relativno česte promjene organizacije poslova) te kod nekih stručnih radnika negativni stav o mogućoj uspješnosti Projekta
- * otežano uspostavljanje suradnje sa stručnjacima u zavodu za zapošljavanje uz izmjene ili privremenu nedostupnost , slično i sa MZOŠ
- * nedostatak pravodobnih informacija o programima koje zavod nudi, listi potencijalnih zainteresiranih poslodavaca te obrazovnih ustanova u koje se ovisnici mogu uključiti

Zajednički problemi

- * Za dio potencijalnih korisnika Projekta od samog početka dosta velikim problemom se pokazala činjenica da moraju dolaziti u centar jer nemaju niti su imali potrebu za uslugama centra te su u otporu i neskloni suradnji , a centar ne može primjereno pratiti uspješnost ili neuspješnost njihove uključenosti u Projekt.

Planovi za dalje

- * Usprkos ne prevelikom broju do sada uključenih korisnika (podatke iznio Ured za droge) smatramo da treba nastaviti s Projektom uz ispravljanje nekih dosadašnjih nedostataka prije svega u međusobnoj suradnji svih sudionika , uključujući i udruge koje rade s ovisnicima .
- * Poboľšati međusobno informiranje pri čemu su centrima od presudnog značaja pravodobne (godišnje te nove ukoliko ih ima) informacije o konkretnim programima , poslodavcima i obrazovnim ustanovama u koje se ovisnici mogu uključiti.

Primjer (iz 2008.)

- * Bračni par je završio rehabilitaciju u Reto- centru u Zagrebu
- * Oboje upućeni u Zavod za zapošljavanje . Suprug do tada nije radio ali se uz pomoć Udruge 5+ zaposlio i održavao radni odnos
- * Supruga (maturantica gimnazije) obavila prof. orijentaciju na Zavodu te joj je preporučeno usavršavanje za rad na računalu što ju je i zanimalo te ga je s uspjehom završila i zaposlila se u *Solidumu*
- * Danas žive urednim obiteljskim životom i primjereno brinu o svoje dvije kćeri.

Pitanja i prijedlozi za raspravu